

NØVN

Nøkur minningarorð um:

Johan Martin Restorff

6. desember 1939 – 19. februar 2019.

Tú sást hann tíðum standa framm-an fyri Hotel Hafnia og taka ímóti gestum.

Heilsaði líka blíðliga upp á tey, sum fóru framvið, meðan hann vinaliga og virðiliga tók ímóti bæði komandi nýggjum og fyrrverandi gestum.

Tók hond í viðførið og hevði ofta eina vinsama viðmerking ella skemtiliga søgu, sum var hóskandi til tey fáu fetini av gongubreytini og inn til móttøkudiskin.

So gjøgnumførdur og tjekkaður og hevði eitt so ótrúligt minni. Hann kendi eina ovurhonds fjøld av fólki um lond, fyri ikki at tala um fólk í Havn og um landið alt.

Sum gløggi lesarin longu hevur gitt, var hesin hjálpsami maðurin hotelstjórin sjálvur, Johan Restorff, sum soleiðis tóktist at kenna øll - og tey hann – og sum eisini kom til sjóndar, táið yvir 900 fólk fylgdu honum til gravar í salinum. Har hann hevði havt sína dagligu gongd alt lívið.

Og sat tú av og á har í nánd av honum, so kundi tú njóta hansara tryggu og breiðu bass rødd. Sum hann ikki hevði frá fremmandum.

Kristnastova
Tað var Petur W. Háberg (1914-1984), sum var við í eini nevnd, ið skuldi útvega eitt felagshøli til før-oyingar í Kjøpinhavn, har ið landsmenn og kvinnur kundu koma saman til ymsar hentar heimligar hendingar og endamál.

Útvarpið bar tíðindi frá hesi ætlan og fagnaði átakinginum. Men

hetta vælmeinta felags avrikið bar tíværri onkursvegna ikki á mál og fánaði burtur.

Síðani kom hugsjónarmaðurin, Petur, við einum øðrum hugskoti um, at samkomur kring landið skuldu ognar sær eitt høli við serstøkum sosialum/kristiligum innihaldi og stavnhaldi, har ið ein hurð var opin, sum øll kundu leita til í tørvi.

Hugsað varð fyrst um tey ungu, sum úr Føroyum fóru til Danmarkar at leita upp kunnsleika ella arbeiði í styttri ella longri tíð.

Eitt tiltrongt vað og heimligt tilhaldsstað at vitja í meldrinum í størstaðnum, sum tá - eins og nú - kundi virka sum ein hvøkkur fyri mong, sum so nýliga vóru farin heiman frá mammu síni.

Hetta var í teim tíðum, tá flogsambandið var avmarkað, og farleiðin í mestan mun var sjóvegis millum londini.

Petur nýtti sítt kristiliga tíðarrit “Lív og Læra” til at lýsa upp um ætlanina og at tala fyri sakini. Blaðið hevur sum so ikki havt sín líka í landinum – hvørki áður ella síðani.

Eitt enda raðhús varð tí keypt á Oxford allé 3 í 1974 til endamálið og seinni tann ljósi bygningurin á Birmavej 36, á Amager, í 1979.

Johan Restorff var frá fyrsta degi av við í nevndini fyri stovnin “Kristnastova” saman við monnum sum John Høj úr Klaksvík, Knúti Háberg, Hákuni Marstein o. ø. úr Havn - kanska tí varð eisini tikið so væl undir við tiltakinum.

Ættin

Johan var maður, sum breyt upp úr nýggjum, og ikki sørt átøkur langabbanum í evnum og útsjón, Martin Christian Restorff (1816-1897), “Gamli Restorff” nevndur.

Hesin var nær í slekt við tann kenda sjónleikaran Poul Reumert. Og William Heinesen eisini, sum skemtiliga lýsir henda sama langabba sín soleiðis:

“Om denne Alladin af en fløjte-ende bagersvend, der nød ry for sit bramfri sindelag og sin almindelige rundhændethed såvel for sin drastiske sproglige opfindsomhed, florerer endnu idag mange anekdoter”.

Skemtari var Johan og lítillátin við, sum táið m. o. Ebba Hentze ynskti honum til lukku við riddarkrossinum og legði hetta afturat: “Tú, Johan, hevur - um nakar - uppi-borið at verða heiðraður fyri títt

virksemlil”. Tá skakaði Johan høvðinum eitt vet og segði bara, sum so óteljandi ferðir hvønn dag í árinum: “Takk, takk.”

Hotelstjórastarvið

At vera hotelstjóri er framúr krevjandi. At fylgja við í øllum og fáa øll at kenna seg væl, frá leiðslu til hvussu alt varð hagreitt og borðreitt - frá storknaðum grýtum til torgreiddan rakstur - bókhald og innbúgv, umsjón við starvsfólki og gestunum - ikki minst.

Men sjálvst við hesi nærverandi, avmarkaðu og sorgblíðu minningarorðini ber tó illa til at hugsa um mannin, Johan Restorff, uttan at koma aftur í betri lag. Her er ein søga frá honum úr minnisritinum, “Hotel Hafnia 50 ár”:

“Ár 1968, reseptiónin var á 1. hædd, flogrutan var komin. Og ein gestur kemur inn, sum hevði fuktað góman í meira lagi og “stýrði við ár”; men hann vinnur tó upp trappurnar, sleppur viðførinum, sessast og sovna.

Johan roynir at fáa lív í mannin, men uttan útslit - annað enn eitt puff – so púra kallass!

Men ikki ber til at hava ein avdotnan sovandi har, sum gestir gingu framvið til matstovuna o.a. Løgreglan varð tí boðsend, og teir fóru við manninum.

Fyrirpartin, dagin eftir, er maðurin aftur á Hafnia. Hann skrivar seg inn, meðan hann sigur fram fyri seg, so at onnur hoyra tað:

“Noy, nú flyti eg inn á Hafnia! Eg

finni meg ikki í, at hotellið, har eg plagdi at gista á, sendir boð eftir politinum, sum setur meg í geglið. Nú skifti eg hotell!”

Hesin stamgestur vitjaði Hafnia í minst 15 ár eftir hetta. “Og hevði hann bara ánað, hvør ið tað var, sum koyrði hann í geglið”, plagdi ein brosandir Johan at siga frá.

Skjótt varð –

Sum ung niðri í Danmark funnu Esther og Johan saman og giftust har. Eitt fyrmyndarligt hjúnalag. So hendingaríkt og virki.

Hon er úr tí hendinga opna og blíða heiminum í Fuglafirði, hjá Trinu-Fiu og Max, har ið øll, ung sum eldri, kendu seg vælkomnan.

Men soleiðis skuldi tað ikki verða longur. “Alt hevur jú tíð sína”.

Eftir at hava hildið diamantbrúðleyp (60 ár) við mongum góðynskjum og heilsanum um lond sjálvan vallentinsdagin, tann 14. februar, vóru boðini eftir honum bara hesar fáu dagar seinni - suðuri á sólskinsoynni, Tenerifa, har tey ofta plagdu at vitja – sær til hvíld og vælveru.

Ein kemur ikki meir at hoyra hansara vælkendu rødd í telefonini: “Hallo, hallo - alt vell?” Síðani stutt og greitt, hvat ið málið snúði seg um, og helst við onkrari niðurstøðu, og so at enda: “Heilsa!”

Ein sannur vinur er farin, hann visti hvagar hann fór, og friður veri við minninum um Johan Restorff.

Arnstein Niclasen

Kaj Eli Blábjørg áttati ár 27. apríl

Ikki sæst á Kaj Eli, at hann fer um tey áttati árin. Hann hevur altíð verið iðin og arbeiðssamur í tí dagliga lívinum. Hann er sonur Karin og Elias Joensen. Elias var kallaður Elias á Skipanesi. Karin var dóttir Liggjas við Gjógvará og Kathrinu, sum var úr Toftum í Fuglafirði.

Kaj Eli er giftur við Mariu Olsen av Hellunum. Foreldur hennara vóru Simona og Johan Marius Olsen. Børnini eru Liggjas, Jóhan, Kári og Simona.

Kaj Eli er vaksin upp í Gjógvar-átúni, dygst við Sandin. Her var gott at vera og dagliga seta síni spor í sandin, so inngrógvinn henda verð gjørdist í sál og sinni á honum.

Liggjas

Abbi Kaj Eli, Liggjas, var ein sera góður útróðarmaður. Tá ið teir vóru við snøri, og loddidið varð kastað, segði Liggjas: Jesus, lat tú okkum fáa tað, tú tilætla okkum. Hetta var ofta norðuri í fjørðinum, t. d. út fyri Nevinum, Kirkjugjógv og Nasa. Har fingur teir einaferð, með-

an Kaj Eli var smádrongur, ein stór-an kalva, har tað rann tvær ferðir út, meðan kalvin var á Triðju ferð, ið drigið varð, kom hann inn um stokkin.

Pápi Liggjas, Andreas, fórst við áttamannafarinum Falkinum 1879 í Andøvsíðuni á handislfærð innan úr Bø. 9 mans sjólótust. Tá var Liggjas 5 ár, og 8 ára gamal var hann fyrstu ferð við snøri við einum áttamannafari. 12 ára gamal fekk hann fastan sess, og 18 ára gamal bleiv hann formaður.

Kaj Eli til sjós

Tað er eins og Liggjas er ein fyri-

mynd hjá Kaj Eli. Kaj Eli fór onkran túr til útróðrar við Norðheim, sum mammubeiggi hansara, Jacob Blábjørg, átti. Arbeiddi sild á kaiini, ørindadrongur hjá Pidda (S.P.P. eftf.) í 2 ár til 1957. Meðan hann er hjá Pidda, fer hann við Støðini, sum Kjølbroy átti, við kalvalínu í summarfrítíðini. Emil Toftergaard var formaður. Summarfrítíðin var 12 dagar, og túrurin vardi í 8 dagar. Somuleiðis var hann við útróðrabátinum Royndini, sum Jens hjá Lítla Eliasi førði, og Kjølbroy átti. Við hesum báti var hann í januar og febr. 1957. Tá ið komið varð til mars, fór hann við Bearnaise, ið var ein trýmastrað skonnart, sum bleiv umbygd. Var við henni líka út í 1958. Anton Johannesen á Strondum var skipari. Roynt varð undir islandi, Grønlandi og Føroyum. Hon hevði verið ein trýmastrað skonnart, men varð umbygd 1957. Hon hevði fingið brúgv, táið Kaj Eli fór við.

1959 var Kaj Eli við Gulldrangi, har Meinhard Jacobsen var skipari. Fyrsta januar 1960 fór hann við

Ólavi Halga – 3 ísfiskatúrar undir Íslandi og ein saltfiskatúr undir Grønlandi.

Kaj Eli fór á háskúlan í Haslev 1960/61 og síðani til Tovqussaq í Grønlandi at rógva út 62/63. Andreas hjá Liggjasi átti ein seksæring, ið æt Kathrin. Við honum varð róð út úr Tovqussaq og eisini undir Føroyum. Hann róði eisini út í Tovqussaq við Tjørnunesi, sum George Jacobsen í Havnini átti. 1963 keypti Kaj Eli motorbátin Erik frá Pidda.

Kaj Eli var ofta í sínum yngri árum á Galvinum og dyrgdi við Liggjasi, Petur Hans á Miðstovugeilini og Mortan á Geilini. Hetta var við árabáti, og settu teir segl, táið góður byrur var. Ikki so sjáldan varð seiðurin seldur t. d. heimi á Sandinum. Smáseiðurin fór fyri 10 oyru og stórseiðurin fyri 20 oyru. Býtt varð javnt millum teir, ið vóru við.

Erik

Táið Kaj Eli hevði keypt Erik, fór hann at rógva út undir Føroyum. Kaj Eli var formaður, og Solberg hjá

Niklasi var við. Hann hevði róð út við Eriki í fleiri ár, áðrenn Kaj Eli keypti bátin. Kaj Eli gav honum formanspart. Hetta líkaði ikki Solbergi. Solberg segði: Gevur tú mær formanspart, so komi eg ikki við aftur. Solberg var góður í ráðum. Alexandur Christiansen, Alexandur hjá Sigvaldi, var formaður á bátinum. Morbrøðurnir vóru góðir stuðlar - Sofus, Jakku (Blábjørg) og Andreas.

Róðu mest út á Norðhavinum og engdu í Stórhúskjallaranum í byrjanini. Egnarar vóru teir gomlu menninir í bygdini. Talið av stampum var um leið 30. Agnið var nøkulunda tað sama, sum tað er í dag. Gogga, sild og høggsulokkur. Tað var ójavnt við fiskiskapinum, eins og tað er í dag.

Báturin hevði ein bolindamotor við gløðiheysi, men skift var til Perkins disel. Keyptir vórðu tveir av slíkum slag úr einum bjargingarbáti í Danmark. Seinast varð ein Rolls – Royce motorur settur í bátin. Hesum tók Sofus sær av. Hann hevði avbera góðar hendur til slíkt ar-